

Csattognak a kártyalapok

Az öregnek remegni kezdett a keze. A foszlott szélű kártyalapok szinte ritmusra táncoltak a tenyerében, és amikor az utolsó a helyére biggyesztette, a feje is átvette ezt az ideges ütemet.

Nagyon jó lapot kapott. Hittelenül nézte egy darabig, zavartan körbepislogott, aztán a mellette ülő „főkibic” tanácsai ellenére bement a „nagyágyút”.

Az öreg mindent elvesztett. — Süket maga? — tudakolta a „főkibic”.

— Nem süket — mondta valaki a bennfentesek közül —, nagyothall. Ordítani kell vele.

Az utli üvöltve folyik tovább.

Csendes utli, hangos kibicekkel

Fotó: Erb János

TÉR FAKKAL ÉS KIBICEKKEL

Szépen komponált tér, padokkal, néhány földbe ágyazott beton asztallal, kora tavasztól árnyat adó éltes gesztenyefákkal. Egyik oldalról kisvárosi hangulatot árasztó műemlék házra támaszkodik, másfelől templom zárja le a szemhatárt. A föld alatti transzformátor kúpos végű szellőző nem illelnek ugyan a képhez, de ropant praktikus célt szolgálnak: jobb híján ezeket is kártyasztalnak használják a tér társvendégei.

A társvendégek ismerik egymást, és nem szívlelik az idegent. Jelzőrendszerük gyors, pontos és tökéletes. Közlebb ballagunk az egyik ferfliző csoporthoz. Mire odaérünk már nincs is csoport. Kártya sincs, pénz sincs. Néhány perc múlva a tér másik sarkán márismét csattognak a kártyalapok.

Karvalyarcú öregember rója a teret, hol egyik, hol másik csoporthoz csapódik. Nem kártyozik, társasági életet él. Megáll, motyog valamit, aztán folytatja a körzést, szigorúan vigyázva arra, hogy belül maradjon a tér határain. Kabátja történelmet idéz. Szobásáról ítéve a második világháborúban viselhették.

Az öregasszony és a kutya elválaszthatatlanok. Az asszony csak ül, a semmibe réved, a szóvalmas korcs fárdatatlanul rágja a harisnyóját. Egyikük sem zavartatja magát.

A gazdatiszt kinézésű, szálgyenes tartású úr mindig fehér ingben jön. Megáll az egyik asztal mellett, s hátrahajtott kézzel, rezzenéstelen arccal figyel. Kártyát még nem láttam a kezében.

Az egyik szabadon maradt szellőzőnél, távolabb a tömegtől alkú folyik. Csapott vállú öregember a hóna alatt szorongatja a papírba csomagolt portékát, és harsány taglejtésekkel magasztalja az árut. Közlebb megyünk — az üzletből semmi sem lesz. Kettőn kettőfelé iramodnak. Az öregember kapkodva a kabát alá gyömöszöli a csomagot. Hűsdrál.

Valaki órát vett itt a téren. Nagyon mutatós, huszonöt éves svájci órát ötszázért. Egy hét múlva óráshoz vitte, mert késétt a szerkezet. „Uram, örüljön, hogy jár — mondta az órást —, ebben egy fia kő nincs.”

A nők inkább a kerületutal választják, nem szívesen vágunk át a téren. A kibicék között mindig akad olyan, akit a kártyán kívül más is érdekel. És ezt jó hangosan közli az arra járó nőkel.

Estefelé mégis megjelenik néhány asszony. Otthonosan mozognak a téren. Beállnak a kibicék közé, várnak, hallgatnak. Ők a feleségek.

A tér kialakult szabályok szerint folyik az élet. A betonasztalok mellett padokat az öregek birtokolják, mindenkor övék az elsőség. Ők töltik itt a legtöbb időt. Fülleres alapon ultiznak, néha durákoznak, s ha végekképp nincs kártyapartner, malmoznak a betonasztalon ki-

rajzolt kis „táblán”. Vadabb kártyajáték náluk nincs, élvezik a játékot. A csatát olykor tíz-tizenötös is nézik egy-egy asztalnál — a szolidabb mulatóságok kedvelői — a társadalom minden rétegéből. Unneplóskomoly családapák és rojtos nadrágú borisszák.

A fiatalabb évjáratúak elidegeníthetetlen tulajdona a transzformátorszellőző. Itt görnyedt pózban kell verni a blatot, de ha jól körbeállják, teljesen rejte vannak a kandi tekintetek elől. Ez lényeges, mert olykor tekintélyes méretűre duzzad a pénzhalom, igen gyors a tízesek-húszasok-százak forgási sebessége. Ferfliző. Félzavakkal játsszák, kibicnek kuss. Illékony csoportok, gyorsan oszlanak és újrakulnak. Idegent nem fogadnak be.

Az ördögi mesterség utánpótlása a sétány padjaira szorult. Nekik van itt a legkevesebb joguk —, de a padokon megtűrik őket. Huszonegyeznek. Pénzbe, cigibe, s ha egyik sincs, lilára püfölik a veszte orrát. Az átlagéletkor tizenöt év lehet.

Néhány év múlva talán helyük lesz a szellőzőknél, amikor az ottani zugások egy része jogot szerez arra, hogy az asztal mellé telepedhessen. A tér hierarchiája könyörtelen.

Már vagy öt délutánt töltötünk ott, amikor oldódni kezdett a bizalmatlanság. Néhányan köszöntek. Az öregek asztalához is odaállhattunk anélkül, hogy megfagyott volna a társalgás. Benne éltünk a téren kora tavasztól késő őszig élő hangulatában.

Pécs, Ágoston tér, hétköznap délután.

D. Kónya József

PÓDIUM

ANNALÉ. Eszéken ismét megrendezik az évente szokásos kamaraopera és balett annálét. Most a Pécsi Nemzeti Színház is részt vesz a

játsszó Juhász Pál, az opera főszereplője is. Ezen kívül a Pécsi Balett előadja Eszéken a Mit akar a kalapod? című produkcióját. (Képünk: Juhász Pál.)

KAPOSVAR. A Pécsi Filharmonikus Zenekar nagy sikerrel vendégszerepelt Kaposváron. Lukács Ervin vezényletével és Gyarmathy Vera hegedűművész közreműködésével előadták Weber: Oberon nyitányát, Beethoven Hegedűversenyét és Bartók Concertóját.

DEBRECEN. A Pécsi Nemzeti Színház május 18-án a Vidéki Színházak Debreceni Fesztiválján előadja Csehov —Arut—Czimer: A kutyás férfi című darabját Nógrádi Róbert rendezésében.

MOSONMAGYARÓVÁR. Május 21-én és 22-én a Pécsi Balett Mosonmagyaróváron vendégszerepel Tíz miniatűr című műsorával.

rendezvénysorozaton: Károly Róbert Japáni halászok című egyfelvonásos operáját mutatják be, s erre az alkalomra hazajön a Salzburgban

Könyvtalan rovat

A könyvhét minden évben ki szokott törni, de abban az évben különösen.

A kezdete mindig egy papír, melyben felsorolják, hogy kinek, mikor, mit kell csinálnia. Ennek legelső pontja: kapcsolat az írószövetséggel és igényelni irókat, hogy el ne kapkodják őket az úrrunk elől. Abban az időben sohasem tudtuk úgy az írókat igénylő listát elküldeni, hogy a javát el ne kapkodták volna előlünk. Ez minket nem zavart, lelkiismeretesen megirtuk, hogy kiket kérünk és vártuk, hogy kiket kapunk.

Abban az évben a lista minden eddigi mértékét felülmúlva sikertelen volt. Egyetlenegy író sem jött be a tótón.

Most kezdődött a tanakodás. Hova a csudába vigyük el a nagy, magas írókat, akik nekünk ajándékoznak. Nem volt áru-éjük.

KÖNYVHETI TÖRTÉNET

Végre megszületett a határozat, hogy eladjuk a peremvidéket.

Meg is kezdődött az előkészület. A hallgatóság megajándékozott, a helyi asszonyok összesítették csodálatos tepertős pogácsákat, behűtötték a söröket és várták az írókat.

Az író meg is érkezett. Felült az emelvényre, másfél órás előadást tartott az egzisztencializmusról, amihez sem ő, sem a közönség nem értett. A helybéli iradalmárok idétlenkedtek még valamint és kezdetét vette a javiális eszem-izsom. A második táj pogácsa után odasofordált a helyi kulturális és megkérdezte az írókat, hogy hogy érzi magát? A válasz kb. a következő volt:

— Könyvekig meg vagyok

hatva! Ilyen jól szervezett előadáson még nem vettem részt és ilyen lelkes közönségem még nem volt.

Mondott még többet is, de nagyjából ez volt a lényeg. Az kétségtelen, hogy tömve volt a terem, a derék asszonyok mind ott voltak és az is igaz, hogy napnál világosabban látta mindenki az író szemből lehulló könnyeket.

Most, hogy letértek az egzisztencializmusról, az író is használhatónak bizonyult és értelmes daj-dajba kezdett. Mindenki megvarta a seprést és csak aztán löködött ki.

A szervezők a legnagyobb boldogságban vánszorogtak hazára. Csuda sajtója lesz ennek és máj lelki szemek előtt ott volt a magas kitüntetés, amit a síke-

res szervezésért kapnak.

Egy hét múlva más lebegett a szemük előtt, egy levél a minisztériumból, amelyben a következő szöveg volt:

— A nagy, magas író feljelentette önöket, mert galádul érezte magát. Nem várta, hogy tömegek legyenek, de üres terem előtt kellett előadást tartania. Az pedig különösen elkésértette, hogy jöhetnek a könyveikért tömegverekedés van, elrejtették őket és egyetlen sátornál sem lehetett a műveit megszerezni. A nagy író durva mérenyletnek tartja ezt.

Befejezőül még az szerepelt, hogy igazoló jelentést küldjenek mindenről.

Osszeült a rendező bizottság. Elhűlve állapították meg, hogy a nagy, magas író megint hű-

ADOLFÖRUMA

A nem állami lakások

Olvasóink jelentős része érdeklődik a magántulajdonban lévő lakásokkal kapcsolatos kérdések szabályozása iránt. A levelekből az is kiténik, hogy többen nem találják a „tanácsai rendelkezésű lakás” fogalmát. Kérdezik, hogy ezt most miként rendezték stb. Ezért az alábbiakban igyekszünk összefoglalóan ismertetni az idevonatkozó leglényegesebb rendelkezéseket.

Az 1/1971. (II. 8.) Korm. számú rendelet a III. részében külön foglalkozik a nem állami lakásokkal. A 44. §-ában ezzel kapcsolatban az alábbiakat rendel:

Az állampolgárok, illetőleg a nem állami szervek tulajdonában álló

a) házigatlanokban lévő lakásokat, továbbá

b) szövetkezeti lakásokat és társasházi öröklakásokat a tulajdonos — A LAKÁSÜGYI HATÓSÁG KIUTALÁSA NÉLKÜL — maga használhatja, illetőleg lakás céljára részben, vagy egészben bérbeadhathatja, vagy másnak használatra átengedheti.

Ezen rendelkezéseket a egyes tulajdonban álló lakásokra is alkalmazni kell. Vegyes tulajdonú lakások alatt kell érteni azokat, amelyek részben állami, részben más tulajdonúak.

Az életbelépő rendelkezések értelmében a tulajdonos a lakás bérbeadásának, illetőleg használatra átengedésének feltételei között azt is kikötheti, hogy a lakásbérleti jogviszony, illetőleg a használat megszűnésakor a bérlő (vagy használó) az elhelyezésre nem tarthat igényt.

Abban az esetben, ha szövetkezeti lakásról van szó, a tulajdonos a fentebb ismertetett jogait a szövetkezeti lakásokra vonatkozó jogszabályok rendelkezéseinek keretei között gyakorolhatja.

A július 1. napján életbelépő rendelkezés szerint nem állami szerv különösen a szövetkezet, ennek szövetsége és központja, a társadalmi szervezet, a vizsgálatkódási társulat, az egyesület, mindezek gazdasági társulása, önálló vállalata, vállalkozása, intézménye, a jogszabály alapján működő munkaközösség, az egyházi szervezet, továbbá a külföldi jogi személy.

A lakás felmondásának esetét az 1/1971. (II. 8.) Korm. rendelet a 71-től 79-ig terjedő szakaszaiban szabályozza. Ezek közül ki kell emelni a 73. §-t, amely lehetőséget biztosít arra, hogy a bérbeadó — tulajdonos — a bérleti szerződést a rendelet 71. §-ában meghatározott felmondási okok fennállása és másik megfelelő lakás biztosítása nélkül is felmondhatja, ha EZT A FELEK A SZERZŐDÉSBEN KIKÖTTÉK — a bérleti szer-

ződés megkötésekor — ilyen esetben a felmondási idő azonban NEM LEHET ROVIDEBB HARMON HONAPNÁL.

Ilyen felmondásra, tehát csak akkor kerülhet sor a bérbeadó részéről, ha a bérleti szerződés megkötésekor — a lakás bérbeadásakor — a bérleti szerződésben ezt már kiköötték.

Ugyancsak felmondhat a lakás tulajdonosa — az állampolgár — a jogszabályban rögzített feltételek nélkül is, ha a lakásra MAGA vagy KÖZELI HOZZATARTOZÓJA SZÁMÁRA tart igényt, vagy a lakás lebontására kapott hatósági engedélyt, ha a BÉRLŐ részére EGYIDEJÜLEG MÁSIK MEGFELELŐ, UGYANABBAN A VÁROSBAN (községben) LEVŐ — BEKÖLTÖZHETŐ LAKÁST AJÁNL FEL.

Nem terheli a bérbeadót ilyen lakás felajánlási kötelezettség, ha a BÉRLŐ TULAJDONBAN UGYANABBAN A VÁROSBAN — községben — MEGFELELŐ — BEKÖLTÖZHETŐ — LAKÁS VAN. Ilyen esetben azonban a bérbeadó a bérbeadótól pénzbeli térítést igényelhet. E térítés összege azonban nem haladhatja meg az olyan tanácsai bérlőkre megállapított lakáshasználatbavételi díjának összegét, amelyet a bérbeadó egyébként köteles lett volna a bérlő részére felajánlani.

Abban az esetben, ha a bérbeadó állampolgár a bérleti szerződést lakás felajánlása mellett azért mondja fel, mert saját, vagy közeli hozzátartozója részére akarja igénybevenni a bérlő által használt lakást, akkor a felmondáshoz CSATOLNI KELL

a) tanácsai bérlő lakás felajánlása esetén a LAKÁSÜGYI HATÓSÁG HATÁROZATÁVAL arról, hogy a felajánlott lakás kiutalását a kiköltöző személy részére biztosítja;

b) nem állami lakás felajánlása esetén a bérbeadó nyilatkozatát arról, hogy a felajánlott lakást milyen feltételek mellett hajlandó a kiköltöző személy részére bérbeadni.

A felajánlott nem állami lakásra kötött lakásbérleti szerződést a bérbeadó a 76. § (1) bekezdése alapján csak OT ÉV ELTELTE UTÁN mondhatja fel.

Felmerül gyakran a felek között, hogy a felajánlott lakás megfelelő-e. Ilyen esetekben az életbelépő rendelkezések értelmében a döntést a bíróság hozza meg a megfelelőség kérdésében.

A felajánlott lakás megfelelőségének vizsgálatánál figyelembe kell venni

a) mindkét lakás — a bérelt és felajánlott — komfortfokozatát, alapterületét, műszaki állapotát, lakóhelyiségeinek számát, a településen — városban, községben — belüli fekvését, továbbá

b) azt, hogy a lakásbérleti jogviszony az egész lakásra vagy egy részére terjed-e ki, valamint

c) a bérlő a lakás épületen belüli fekvésére tekintettel egészségügyi szempontból nem kerül-e hátrányosabb helyzetbe.

Az életbelépő rendelkezések szerint a bérlő igényt tarthat arra, hogy a bérbeadó térítse meg részére

a) a lakásváltozással kapcsolatban felmerült indokolt költségeit,

b) a két lakás közötti értékkülönbséget, ha a felajánlott lakás a korábbi lakásnál kisebb értékű,

c) ha a felajánlott lakás lakbérére a korábbi lakás lakbéréénél magasabb, a két lakás lakbérének különbségét. E különbséget — a felek eltérő megállapodásának hiányában — a lakásbérleti jogviszony fennállásának tartama alatt, legfeljebb azonban öt évig a lakbérfizetés időpontjának megfelelő havi részletekben kell megfizetni.

Szóllósy Kálmán

volt önmagához, egy szava sem volt igaz. Rövidesen meg is fogalmazódott a válasz, pontokba szedve:

a) Nem tudjuk a nagy, magas író hol járt? Mert ha nálunk, akkor csatlajuk a helybéli sajtóból saját nyilatkozatát, amelyek szerint a hatalmas tömeg és hallgatóság, valamint a fogadtatás miatt sírváltakat,

b) mellékeljük a Műv. Olthon fotószakkörének képét, amelyik az író szemesarkát is mutatja, amelyből egy könnycsepp lehullani készül,

c) az írónak arra a vádjára, hogy a sátorban a könyve nem volt kapható, közlünk egy ki-mutatást, hogy minden sátorban hány műve volt. Mellesleg megjegyezzük, hogy az egész könyvhét alatt mindössze egyetlen könyvet vettek meg, ezt a főtéri sátornál az író személyesen vásárolta.

Az igazoló jelentést elfogadták.